

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРУ У СВІТІ ВИСОКИХ ТЕХНОЛОГІЙ

УДК 004.8:159.9 (043.2)

Бернацька Д.Л.

Національний авіаційний університет, Київ

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І ПСИХОЛОГІЯ. ЧИ МОЖЕ РОБОТ ЗАМІНИТИ ПСИХОЛОГА?

Тема штучного інтелекту є актуальною у сучасній науці та взагалі у суспільстві, адже наука не стоїть на місці і з кожним днем ми все стрімкіше наближаємося до машинізації, тож давайте розглянемо цю проблему. Штучний інтелект ("artificial intelligence", AI) відноситься до моделювання людського інтелекту в машинах, які запрограмовані думати як людина і імітувати її дії. Тому через постійний прогрес скоро можна буде спостерігати за впровадженням штучного інтелекту і в психологію.

Відповідно до інформації ВООЗ 0-15% населення страждає на психічні розлади. Більше того, психічні розлади є однією з основних причин захворюваності та смертності у всьому світі, а самогубство у більшості країн займає другу або третю сходинку серед головних причин смерті молодих людей. Доступ до кваліфікованої допомоги мають не всі, особливо люди в країнах з низьким рівнем доходу і рівнем психологічної грамотності. Отже, чи можуть сучасні технології замінити або доповнити роботу психотерапевтів для того, щоб психічна допомога стала більш доступною для усіх людей, які її потребують?

Насправді, технології вже демонструють певні досягнення у цій сфері. Нещодавно була розроблена нейронна мережа, що може знаходити депресивні схильності в тексті чи аудіо повідомленнях, займалися цією розробкою вчені з Массачусетського технологічного інституту. В майбутньому модель може бути додана в мобільні застосунки, які відстежують текст і голос користувача на предмет психічних розладів. Можливо з часом ця мережа буде в усіх мобільних девайсах, котрі аналізуватимуть текст і голос експлуатанта на схильність до психічних розладів. Іншими прикладами роботів, які допомагають налагодити психічне здоров'я є:

EMAR – робот, що був розроблений для молодих людей. Завдяки сенсорному екрану він може заміряти обсяг стресу через спілкування з юзером.

Vector – це програма, що була створена для допомоги і спілкування. Вона може показувати погоду, фотографувати, відповідати на питання. Попри те, що науково не доведена ефективність цієї програми, вона має схожий вплив на людей, як і домашні тваринки. Buddy – робот розроблений для людей похилого віку та дітей, мають хронічні захворювання, або госпіталізовані в лікарню.

Нещодавно дослідники представили результати масштабного опитування психотерапевтів з усього світу щодо того, наскільки, на їх думку, різноманітні інструменти на основі штучного інтелекту зможуть замінити або ж допомагати психотерапевтам у їх ключових завданнях. Всього було опитано 791 психіатр з 22 країн. Результати дослідження виявили наступні показники. Менше 4% респондентів вважають, що технології зможуть повністю замінити психіатрів. Лише 17% опитаних вважають, що в майбутньому технології штучного інтелекту зможуть замінити людину в частині надання емпатичної допомоги. Більшість психіатрів погодились, що технології штучного інтелекту зможуть повністю замінити їх в частині ведення медичних записів (75%) та синтезі інформації про пацієнта для встановлення діагнозу (54%).

Психіатри-жінки, а також лікарі, що працюють в США, менш впевнені в тому, що користь від штучного інтелекту переважить потенційні ризики. І нарешті, кожен другий психіатр передбачає, що їх робота зазнає суттєвих змін через технології штучного інтелекту. Однак вчені знайшли етичні наслідки роботи роботів-терапевтів, вони виявили, що роботам легко маніпулювати людьми. Також актуальним є питання співчуття, адже це почуття присутнє лише у живих людей, і ніяк не властиве машинам. Психолог Десмонд Сох стверджував, що людська комунікація має вирішальне значення для ефективного вирішення проблем психічного здоров'я.

AI з великою ймовірністю буде працювати з психологами. Але як машина для виконання роботи, яка не потребує емпатії, це може бути обробка даних чи щось подібне. Якщо ви вірите, що AI може замінити людські зв'язки, ви в корені невірні розумієте терапію і її справжню мету. Справа не в тому, що терапевт може (або робить), а в тому, що він представляє для клієнта. Людське співчуття і розуміння неможливо відтворити за допомогою чогось штучного. Насправді це може навіть посилити почуття самотності та ізоляції, від яких багато в першу чергу звертаються за терапією.

*Науковий керівник: Кравченко Ю.В.,
викладач*

УДК 159.9(043.2)

Дзюба В.В.

Національний авіаційний університет м. Київ

ПЕРЕЖИВАННЯ ПОЧУТТЯ САМОТНОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Сучасне суспільство постійно зазнає змін в соціально-економічній, соціально-культурній та інших сферах, що безпосередньо впливає на самосвідомість людини, її особистісні зміни та міжособистісні відносини, які викликають почуття самотності. Стрімкий розвиток технологій починає відводити живе спілкування на другий план, тому подолання кризи в юнацькому віці, яке обумовлене здатністю людини встановлювати соціальні взаємини з метою відчуження самотності, набуває все більшої актуальності.